

Handläggare:
Elin Eriksson, Louise Granér

Datum:
2019-09-10

Diarienummer:
PBN 2017–003054

Undersökning

Detaljplan för Östra Sala backe, etapp 3

UNDERSÖKNING – RISK FÖR BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

När en kommun upprättar eller ändrar en detaljplan ska kommunen bedöma om detaljplanens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta kallas i miljöbalkens sjätte kapitel för undersökning (MB 1998:808, 2017:955). Undersökning är upprättad enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966) och identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan enligt 5§. Samråd med berörda kommunala förvaltningar och bolag har skett vid startmöte 18 juni 2018.

BAKGRUND

Planens syfte är att omvandla den mark som tidigare upptogs av en kraftledningsgata till bebyggelsekvarter med i första hand bostäder, men även förskola, friskvårdsanläggning och lokaler för centrumändamål.

Planområdet är den tredje etappen av fyra av exploateringsprojektet Östra Sala backe. I denna etapp planeras för ca 400–500 bostäder. Verksamheter och kontor planeras huvudsakligen i det nordligaste kvarteret men även i bottenvåningarna på övriga kvarter.

Byggnadshöjden föreslås följa samma skala som i tidigare etapper och föreslås huvudsakligen ligga mellan 3–7 våningar men med en högre accentbyggnad närmast Gränby centrum.

Detaljplan

Området omfattas idag delvis av fyra stycken detaljplaner:

- Förslag till ändrad stadsplan för kvarteret Gräslöken m. fl. fastställd 1969
- Detaljplan för del av kv. Vinkelhaken fastställd 1992
- Detaljplan för Österleden/Fyrislundsgatan fastställd 2006
- Detaljplan för kv. Ritstiftet fastställd 2002

Planområdet är huvudsakligen planlagd som park/skydd, parkering samt gatumark.

Översiktsplan

I gällande översiktsplan, ÖP 2016, pekas Fyrislundsgatan ut som ett stadsstråk vilket bland annat innebär att kollektivtrafik och stadslivskvaliteter ska prioriteras längs gatan. Gränby centrum pekas ut som en stadsnod vilket innebär att det ska vara en knutpunkt för kollektivtrafik och stadsliv med hög koncentration av bebyggelse, personintensiva verksamheter, service och verksamheter. Även Årsta torg pekas ut i översiktsplanen och ställningstagandet är bland annat att platsen ska vara en plats för vardagsservice och ha hög koncentration av bebyggelse.

Något ytterligare beskrivning om den fysiska utvecklingen av Östra sala backe ges inte i Översiktsplanen men hänvisning ges till det program som redovisas nedan.

Planprogram

Ett planprogram för det tidigare kraftledningsstråket i Östra Sala backe godkändes av KS 2011-01-12 som ett underlag för detaljplanearbete och genomförandeåtgärder i övrigt i planområdet. Enligt programmet är visionen för Östra Sala backe är att skapa en sammanhållen stadsstruktur som kopplar ihop Sala backe och Årsta och därigenom "läker" stadsväven. Den traditionella stadens uppbyggnad med tydliga gator och kvarter är förebild för Östra Sala backe. Kvarteren varierar i storlek och form beroende på hur lokalgatunätet möter Fyrislundsgatan. Intressanta kvartersformer och spännande gatuperspektiv kan på så vis skapas. Fyrislundsgatan som barriär ska överbryggas och ges en funktion och utformning som stadsgata med inslag av verksamheter. Johannesbäcksgatan ska utformas som en grön gata och biltrafiken ska dämpas.

Östra Sala backe rymmer totalt ca 2 000 bostäder väster om Fyrislundsgatan. På den östra sidan är marken i privat ägo, men kan uppskattningsvis inrymma ytterligare ca 500 bostäder. Årsta centrum utvecklas med handel, olika servicefunktioner, kultur, idrott, kontor och bostäder, och utgör områdets naturliga mötesplats. Tillkommande behov av förskolor, skolor och särskilda boendeformer kan tillgodoses inom programområdet men även genom att finna lämpliga platser inom Årsta och Sala backe. Bebyggelsen ges en egen karaktär och ett spännande uttryck. Strukturen ska bygga på variation enligt principen högt - lågt - tätt.

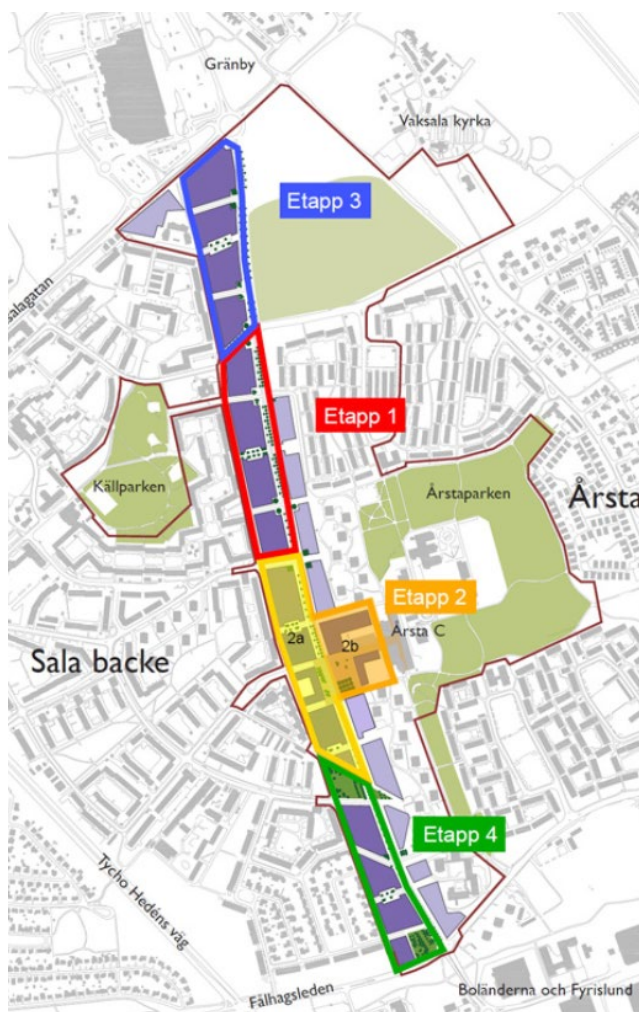

Bild till vänster visar en tidig skiss på hur området kan komma att utformas. Bild till höger visar hur planområdet förhåller sig till övriga etapper i Östra Sala backe.

PLANEN, miljöbedömningsförordningen 5§ 1, a-d

I vilken utsträckning anger/har planen

- förutsättningar för verksamheter eller åtgärder?

Planläggningen möjliggör centrumverksamheter inklusive kontor i det norra kvarteret närmast Gränby centrum och i bottenvåningen på de övriga kvarteren.

- betydelse för andra planers miljöeffekter?

Detaljplanen bedöms inte ha någon betydelse för andra planers miljöeffekter.

- betydelse för hållbar utveckling?

Detaljplanen ger förutsättningar för en tät bebyggelsestruktur i ett läge där tillgången till service och kollektivtrafik är god. Detta ger förutsättningar för en hållbar stadsutveckling.

- betydelse för möjligheter att följa miljölagstiftningen?

Detaljplanen innebär inga hinder för att miljölagstiftningen ska kunna följas. Det centrala läget med god tillgång till service och kollektivtrafik ger bättre förutsättningar att uppnå uppsatta miljömål än andra typer av lokaliseringar.

PLATSEN, miljöbedömningsförordningen 5§ 2,8,9

Har platsen erkänd skyddsstatus?

Planområdet ligger i direkt anslutning till det riksintresseområde för kulturmiljövården, C 36 Vaksala, som pekas ut och avgränsas i kommunens översiktsplan. Utbyggnaden av Gränby centrum och de utbyggda vägarna i området har inneburit att upplevelsen av och förståelsen för både kyrkomiljön och kulturlandskapet kraftigt har förändrats och förståelsen för hur kulturlandskapet hänger samman har därmed försvårats. Med bakgrund av detta bedöms inte planområdet ingå i riksintresseområdet.

I direkt anslutning till planområdet västerut finns även riksintresset Uppsala stad, C 40 (riksintresse för kulturmiljövården) inklusive en för riksintresset utpekad viktig siktlinje (siktlinjen vid Vaksalagatan mot Carolina rediviva).

Öster om planområdet finns ett större fornlämningsområde av lämningstypen grav- och boplatssområde, som är en del av riksintresseområdet (C 36 Vaksala). Fornlämningsområdet separeras från planområdet genom Fyrislundsgatan. Bakom gravfältet, i riktning mot nordöst, finns Vaksala kyrka och prästgård.

Finns kända miljöproblem på platsen?

Planområdet ligger i anslutning till större trafikleder och påverkas därigenom både av trafikbuller och luftföroreningar.

Buller

Planområdet ligger i direkt anslutning till Fyrislundsgatan och Vaksalagatan som båda är trafikintensiva gator. Detta innebär att områdets norra och östra delar därmed utsätts för förhållandevis höga bullernivåer. Nivåerna är högst närmast Fyrislundsgatan men nivåerna avtar snabbt med avstånd och huvuddelen av planområdet har god ljudmiljö.

Bilden visar ett utdrag ur bullerkartläggning 2017. Planområdets läge markeras med svart ellips.

Luftkvalitet

De högsta halterna av partiklar och kvävedioxid finns på Fyrislundsgatan. Både partikel- och kvävedioxidhalterna ligger under de nivåer som utgör miljömål och miljökvalitetsnormer. Hur halterna förhåller sig till målen och normerna redovisas i tabell nedan.

Luftförorening	Halter enligt SLB:s analys (år 2015).*	Miljömål	Miljökvalitetsnorm
PM10 år	10-15 µg/m ³	15 µg/m ³	40 µg/m ³
PM10 dygn	25-30 µg/m ³	30 µg/m ³	50 µg/m ³
NO ₂ år	15-20 µg/m ³	20 µg/m ³	40 µg/m ³
NO ₂ dygn	30-36 µg/m ³	- (finns ej)	60 µg/m ³
NO ₂ timme	54-60 µg/m ³	60 µg/m ³	90 µg/m ³

*Halterna gäller de högsta redovisade halterna på Fyrislundsgatan, övriga redovisade halter är lägre.

Markföroreningar

I detaljplanen för etapp 2 utreddes risken för markföroreningar där fundamenten för kraftledningen tidigare stått och man fann att halten svavel understiger miljö- och hälsoskyddsnämndens rekommenderade gräns. Inget underlag finns som tyder på att föroreningshalterna skulle vara högre i detta planområdet.

Är platsen redan påverkad eller sårbar av något skäl?

Grundvatten

Huvuddelen av planområdet ligger enligt kartering inom område där känsligheten för grundvatten är hög. En framtagna geoteknisk utredning visar dock att denna klassning inte stämmer, att det inte råder hög risk för negativ påverkan på grundvattnet. Detta utredningsmaterial kommer att ingå i samrådshandlingarna.

PÅVERKAN, miljöbedömningsförordningen 5§ 3,4,5,6

Befolkning och människors hälsa

Ny bebyggelse ska utformas så att bullerförordningens följs. Genom att placera byggnadskroppar mot Fyrislundsgatan kan ljudmiljön i området förbättras. Vilka ljudnivåer som blir i området efter att exploateringen genomförts kommer dock att utredas i planprocessen.

Vaksalagatan har ett utökat utbyggnadsförbud på 30 m, detta kommer att beaktas under planarbetet.

Mark, jord, vatten

Exploateringen innebär att marken till stor del blir hårdgjord vilket innebär att en lösning för hur dagvattnet ska hanteras behöver tas fram. En dagvattenutredning kommer att tas fram under planarbetet.

Luft

Detaljplanens genomförande medför en trafikökning inom området samt en ändrad gatustruktur. Där luftföroreningarna idag har högst halter, vid Fyrislundsgatan, kommer dock gaturummet fortsatt vara öppet mot öster och trafikökningen blir, procentuellt sett, liten. Med utgångspunkt i detta bedöms eventuella förändringar av luftkvaliteten vara mycket begränsade och miljömål och miljökvalitetsnormer bedöms uppnås även efter detaljplanens genomförande.

Landskapsbild/Stadsbild

Detaljplanens genomförande fortsätter den struktur som tidigare byggts och planeras i Östra Sala backe och innebär att tidigare etapper vävs ihop med Gränby centrum. Som helhet bidrar exploateringen också till att Sala backe får en bättre sammankoppling med stadsdelarna Årsta och Gränby. Då planområdets kvaliteter idag är mycket begränsade bedöms exploateringen vara positiv eftersom det ger en sammanhållen stadsstruktur samt att den nya bebyggelsen kan bidra med fler arkitektoniska kvaliteter och fler visuella upplevelser.

För den befintliga bebyggelsen närmast planområdet, belägen i Sala backe, innebär bebyggelsen att sikten mot det öppna landskapet försämras. Dock innebär exploateringen att ny arkitektur och stadsliv tillförs platsen vilket också kan uppfattas som ett mervärde.

I nordligaste delen av planområdet, vid rondellen nära Gränby centrum, kan det bli aktuellt med en något högre byggnad som med höjd och utmärkande arkitektur kan fungera som ett landmärke i området. Då platsen för denna byggnad är beläget där två stora trafikleder möts så bedömd detta vara ett lämpligt läge för en accentbyggnad.

Under planarbetets gång kommer det även studeras om/eller var det kan vara lämpligt att spara siktlinjer mot Vaksala kyrka för att kyrkan ska behålla sin funktion som landmärke i området. Det kommer även studeras vilka byggnadshöjder som är lämpligt i planområdets norra del.

Kulturmiljö

Riksintresset och fornlämningarna har visats hänsyn genom planområdets avgränsning, som innebär att exploatering endast tillåts på västra sidan av Fyrislundsgatan.

En bedömning är att riksintresset för Uppsala stad (C 40) eller Vaksala (C 36) inte kommer att påverkas av exploateringen. Under planarbetet kommer det dock studeras om/hur exploateringen närmst Vaksalagatan påverkar siktlinjerna in mot Uppsalas märkesbyggnader.

Hushållning med mark och vatten

Planområdet kommer att planeras med en tät bebyggelsestruktur för att markanvändningen ska bli effektiv. Området ligger också placerad i ett stadsväven men har idag både låga sociala och ekologiska värden.

RISKER FÖR MÄNNISKORS HÄLSA ELLER FÖR MILJÖN, miljöbedömningsförordningen 5§ 7

Detaljplanens genomförande bedöms inte innebära några risker för människors hälsa eller för miljön.

BEDÖMNING

Planens genomförande bedöms bidra till en hållbar stadsutveckling eftersom bebyggelsen ger förutsättningar för hållbart resande samt korta transporter. Detaljplanen kan innebära viss påverkan av kulturmiljön men utformningen ska göras för att inte påverka riksintresset negativt. Genom en hållbar dagvattenhantering ska detaljplanen inte påverka miljö, hälsa eller naturvärden.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att ett genomförande av Detaljplan för Östra Sala backe, etapp 3 inte kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken 6 kap. 11 § behöver därför inte upprättas.

PLAN- OCH BYGGNADSNÄMNDEN